

BOSHLANG'ICH SINFLARDA MIQDORLARNI O'RGATISH METODIKASINI UMUMIY MASALALARI

Pinyozova Nadira Bobonazarovna

Osiyo xalqaro universiteti magistri

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda miqdor tushunchalarini o'rgatish metodikasining umumiy masalalari yoritiladi. Miqdorlarni tushuntirishda qo'llaniladigan ta'lim metodlari, didaktik materiallardan samarali foydalanish usullari va o'quvchilarning yosh xususiyatlariga mos yondashuvlar tahlil qilinadi. Shuningdek, miqdor tushunchalarini o'zlashtirishda uchraydigan asosiy qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Boshlang'ich sinf, miqdor tushunchasi, ta'lim metodikasi, didaktik materiallar, o'qitish usullari, matematik tafakkur, o'quv jarayoni.

Kirish

Boshlang'ich ta'lim bosqichi bolalarning matematik tafakkurini shakllantirish va rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu bosqichda miqdor tushunchalarini to'g'ri o'rgatish kelajakdagi murakkab matematik bilimlarni o'zlashtirish uchun poydevor bo'lib xizmat qiladi. Miqdorlarni tushuntirishda o'qituvchilarning didaktik va metodik yondashuvlari muhim ahamiyatga ega bo'lib, ular o'quvchilarning matematik tushunchalarni anglash qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Asosiy qism

Boshlang'ich sinflar dasturida arifmetik material bilan uzviy bog'liqlikda turli miqdor o'rganish nazarda tutiladi. Bularsiz tabiatni, borliq olamni o'rganish mumkin emas. Miqdorlarda turli obyektlarning borliq dunyoning xossalari aks etgan. Miqdor bu narsa yoki hodisaning biror xossasi bo'lib, uni boshqa narsa yoki hodisaning shunday xossasi bilan taqqoslash mumkin va ulardan qaysi biri shu xossaga ega ekanligini bilish katta ahamiyatga ega. Miqdor tushunchasi murakkab tushuncha bo'lib, boshlang'ich maktabning vazifasi shuki, u bolalarda miqdorlarni o'rganishning tushunish usulini tadbiiq qilishdir. Natijada bolalarda miqdorlar narsalar va hodisalarning o'lchash bilan bog'liq bo'lgan xossalari ekanligi haqida tasavvurlar hosil bo'lishi kerak. Boshlang'ich maktabda bolalarga uzunlik, yuza, sig'im, massa, vaqt haqida dastlabki tasavvurlar beriladi. Har bir miqdorni o'rganish uslubiyotining o'ziga xos hususiyatlari mavjud bo'lsada, biroq narsa yoki hodisaning hossalari o'rganishga umumiy yondashish miqdorlarni o'rganishning umumiy uslubiyoti haqida chiniqish imkonini beradi. Bu uslubiyot asosida amaliy usul yotadi. Narsalar bilan ishlash asosida aniq hissiy qabul qilish qobiliyatiga tayanib, kichik yoshdagi maktab o'quvchilarini miqdorlar uchun umumiy bo'lgan xossalari bilan tanishtirish. Boshlang'ich sinflarda miqdorlarni o'rganish bo'yicha darsni tashkil etish rejasi taxminan quyidagi bosqichlardan iborat.

1. Boshlang'ich sinflarda miqdor tushunchalarini shakllantirish

- Miqdor tushunchalarining asosiy tarkibiy qismlari
- Matematik tafakkurni rivojlantirishda son va miqdor tushunchasining o'ri
- Miqdorlarni tushuntirish uchun qo'llaniladigan didaktik materiallar

2. Miqdorlarni o'rgatish metodlari va tamoyillari

- Vizual yondashuv va ko'rgazmali materiallardan foydalanish
- Amaliy mashg'ulotlar va tajribaviy o'qitish metodlari
- O'yinli va interfaol metodlar yordamida miqdor tushunchalarini o'zlashtirish
- Differensial yondashuv va individuallashtirilgan ta'lim

3. O'quvchilarda miqdor tushunchalarini shakllantirishda uchraydigan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari

- O'quvchilarning yoshiga mos bo'lmagan murakkab tushunchalar
- Matematik tafakkurni rivojlantirishdagi qiyinchiliklar
- O'qitish jarayonida qo'llaniladigan metodik xatolar

Metod va maqsad

Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda miqdor tushunchalarini o'rgatish jarayonini o'rganish, samarali metodlarni aniqlash va ta'lim sifatini oshirish yo'llarini taklif etish maqsad qilingan. Tadqiqot davomida kuzatuv, taqqoslash, pedagogik tajriba va tahlil metodlaridan foydalanildi.

Xulosa

Boshlang'ich sinflarda miqdor tushunchalarini o'rgatish samaradorligini oshirish uchun o'qitish metodlarini to'g'ri tanlash muhim ahamiyat kasb etadi. O'yinli usullar, vizual yondashuv va amaliy mashg'ulotlardan foydalanish o'quvchilarning mavzuni tez va oson o'zlashtirishiga yordam beradi. Shuningdek, differensial yondashuv orqali har bir o'quvchining individual xususiyatlarini inobatga olish lozim.

Adabiyotlar:

1. Kamilovna, R. N. (2021). Coaching approach at a mathematics lesson in grade 3 in the educational structure "equal partner". *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)*, 10(1), 228-234.
2. Rajabova, N., & Fayziyeva, D. (2021). FOLKLORISM IN THE WORKS OF DILSHOD RAJAB. In *АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ* (pp. 212-214).
3. Rajabova, N. (2023). BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINF O'QITUVCHILARINING TADQIQOTCHILIK KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 27(27).
4. Rajabova, N. (2022). BO „LAJAK BOSHLANG „ICH SINF O „QITUVCHILARINING TADQIQOTCHILIK FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHGA TA“ SIR ETUVCHI OMILLAR. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 19(19).

5. Komilovna, R. N. (2021). Methods and Tools of Educational Technologies in the Formation of the Concept of Figure Face in Students. *European Scholar Journal*, 2(4), 80-84.
6. Komilovna, R. N. (2021). Methods and Tools of Educational Technologies in the Formation of the Concept of Figure Face in Students. *European Scholar Journal*, 2(4), 80-84.
7. Pedagogical Conditions for Improving Research Activity in Future Primary School Teachers KN Radzabova - *International Journal of Human Computing Studies*, 2021
8. RAJABOVA, N. BOSHLANG'ICH SINF MATEMATIKA DARSLIKLARIDAGI MISOLLAR YECHISH JARAYONIDA O'QUVCHILAR TOMONIDAN YO'L QO'YILADIGAN AYRIM XATOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH. *EDAGOGIK AHORAT*, 54.
9. RAJABOVA, N. BOSHLANG'ICH SINF MATEMATIKA DARSLIKLARIDAGI MISOLLAR YECHISH JARAYONIDA O'QUVCHILAR TOMONIDAN YO'L QO'YILADIGAN AYRIM XATOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH. *EDAGOGIK AHORAT*, 54.
10. Rasulova, N., Mukhamedova, N., Djalilova, G., Kariyeva, M., Rajabova, N., & Yarova, S. (2023). Structural elements of didactic skills of educators in the educational process: theoretical and methodological approaches and principles. In *BIO Web of Conferences* (Vol. 65, p. 10008). EDP Sciences.
11. Nodirabegim, R. (2024). BOSHLANG 'ICH TA'LIMDA MATEMATIKA DARSLARINI TASHKIL ETISHNING YONDASHUVI. *ZAMONAVIY TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNGA QARATILGAN KREATIV G'OYALAR, TAKLIFLAR VA YECHIMLAR*, 7(73), 182-184.
12. Akmalovna, N. P., & Komilovna, R. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINF DARSLARINI TASHKIL QILISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING AHAMIYATI. *O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(25), 95-97.
13. Komilovna, R. N. (2023). BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINF O'QITUVCHILARI TADQIQOTCHILIK FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH MODEL. *JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH*, 6(6), 283-288.
14. Akmalovna, N. P., & Komilovna, R. N. (2023). INTERAKTIV YONDASHUV ASOSIDA BOSHLANG'ICH TA'LIMDA ALOQADORLIKNI TAKOMILLASHTIRISH METODIKASI. *Научный Фокус*, 1(3), 261-263.
15. Komilovna, R. N. (2023). ONA TILI VA SAVODXONLIK DARSLARIDA O'QUVCHILARNING LINGVISTIK QOBILYATLARINI RIVOJLANTIRISH. *Scientific Impulse*, 1(10), 1423-1426.
16. Komilovna, R. N. (2023). FACTORS THAT IMPROVE RESEARCH ACTIVITY OF FUTURE PRIMARY CLASS TEACHERS. *JOURNAL OF EDUCATION, ETHICS AND VALUE*, 2(5), 78-82.
17. Rajabova, N., & Ochilov, I. (2023, March). SOME ISSUES ON THE ASSESSMENT OF THE VALUE OF PROVISIONS AND CONTINGENT LIABILITIES. In *Proceedings of International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences* (Vol. 2, No. 4, pp. 29-33).
18. Rajabova, N. (2023). БЎЛАЖАК БОШЛАНҒИЧ СИНФ ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ ТАДҚИҚОТЧИЛИК КЎНИКМАЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ИЖТИМОЙ ЗАРУРАТ СИФАТИДА. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 28(28).

19. Rajabova, N. (2023). BO ‘LAJAK BOSHLANG ‘ICH SINFI O ‘QITUVCHILARI TADQIQOTCHILIK KO ‘NIKMALARINI TAKOMILLASHTIRISH MODELI. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 27(27).
20. Rajabova Nodirabegim, K. (2022). Stimulating Research Activities in Improving the Research Skills of Future Primary School Teachers. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development*, 16-18.
21. Rajabova, N. K. Pedagogical Conditions for Improving the Research Activities of Future Primary School Teachers.
22. Rajabova, N., & Rajabova, L. Boshlangich sinfi oqish darsliklarida istiqloq davri bolalar she’riyati ifodasi. *Образование*, 20(21), 22.